

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОРБЦІЇ ТА ПРОБЛЕМ ЕНДОЕКОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Інституту сорбції
та проблем ендоекології НАН України
протокол № 7 від 17 травня 2018р.
Директор Інституту
чл.-кор. НАН України

В.В. Брей

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО
ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО РІВНЯ

м. Київ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів наукового ступеня доктор філософії (далі - Положення) визначає основні принципи поточного і підсумкового оцінювання результатів їх навчальної діяльності усіх форм навчання та рамкові умови їх реалізації.

1.2. Положення про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності (далі - положення) в Інституті сорбції та проблем ендоекології НАН України (далі Інституті) розроблено відповідно до вимог закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-УП, закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-УШ, закону України від 01.07.2014 р. № 1556-УП, закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-УШ Постанови Кабінету Міністрів України 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».

1.3. Метою положення є удосконалення системи контролю якості знань здобувачів наукового ступеня доктора філософії, сприяння формуванню системних і систематичних знань та ефективній самостійній роботі здобувачів третього освітньо-наукового рівня упродовж семестру та усього періоду навчання, підвищення об'єктивності оцінювання знань та адаптації до вимог, визначених Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою залікових кредитів.

1.4. Положення регламентує організацію поточного, підсумкового та екзаменаційного контролю знань здобувачів третього освітньо-наукового рівня проведення практик.

1.5. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти за кредитно-трансферною системою сприяє:

- підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання за відповідним ступенем вищої освіти, переорієнтації їх цілей лише з отримання позитивної оцінки на формування системних, стійких знань, умінь, навичок та компетенцій;

- відповідності переліку, форм та змісту контрольних заходів і завдань робочій програмі навчальної дисципліни;
- відкритості контролю, який базується на ознайомленні здобувачів вищої освіти на початку вивчення дисципліни з її змістом, формами, видами контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання (робоча програма відповідної навчальної дисципліни);
- подоланню елементів суб'єктивізму при оцінюванні навчальних здобутків, що забезпечується впровадженням, нових форм контролю, оцінюванням усіх видів навчальної роботи, що визначаються робочою програмою навчальної дисципліни, та доводяться до здобувача вищої освіти на початку вивчення даної дисципліни;
- забезпеченню належних умов для вивчення програмного матеріалу усіх навчальних дисциплін і підготовки до контрольних заходів;
- розширенню можливостей для всебічного розкриття здібностей здобувачів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності освітнього процесу.

1.6. Положення стосується усіх здобувачів вищої освіти третього освітнього наукового рівня, які навчаються за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями усіх спеціальностей (освітньо-наукових програм (ОНП), що ліцензовані та акредитовані в Інституті.

1.7. Оцінювання знань аспірантів за кредитно-модульною системою спрямоване на реалізацію таких завдань:

- підвищенню мотивації здобувачів до системного активного навчання впродовж семестру та навчального року, переорієнтації їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування системних, стійких знань, умінь, навичок, компетентностей;
- відкритості контролю, який базується на ознайомленні аспірантів на початку вивчення дисципліни з переліком, формами та змістом контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання;
- подоланню елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань, що забезпечується впровадженням, крім традиційного опитування, різнобічних

форм контролю, врахуванням при оцінюванні знань усіх видів навчальної роботи впродовж семестру;

- розширенню можливостей для всебічного розкриття здібностей здобувачів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності навчального процесу;
- систематизацію знань та їх активне засвоєння;
- не допущення розбіжностей між контрольними завданнями та змістом робочої навчальної програми з навчальних дисципліни;
- створення належних умов вивчення програмного матеріалу й підготовки до контрольних заходів.

1.8. Система оцінювання знань, умінь та навичок аспірантів, набутих під час навчання, містить такі складники:

- **поточний контроль** результатів навчальної діяльності аспірантів та оцінювання її результатів під час вивчення обов'язкових і вибіркового дисциплін;
- **підсумковий контроль** результатів навчальної діяльності аспірантів та оцінювання її результатів після вивчення обов'язкових і вибіркового дисциплін;
- **оцінювання курсової роботи (проекту);**
- **оцінювання звіту з педагогічної практики;**
- **оцінювання кваліфікаційних екзаменів;**
- **поточна і підсумкова атестація індивідуального плану здобувача.**

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

2.1. **Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система** (ЄКТС) - система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для

досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

2.2. **Кредитний модуль** (модуль ЄКТС) - навчальна дисципліна (частина багатосеместрової дисципліни), яка вивчається в одному семестрі. Окремими кредитними модулями є курсовий проект (робота), практика, дипломний проект (робота). Кредитний модуль має певний обсяг у кредитах ЄКТС, а рівень його засвоєння має бути визначено у системі оцінювання ЄКТС.

2.3. **Кредит ЄКТС** - умовна одиниця виміру трудомісткості певної частини програми підготовки. Ціна кредитної одиниці складає 30 академічних годин навчальної роботи студента (враховуючи час на проведення аудиторних 3 занять, самостійної роботи, семестрового контролю, практик, курсового та дипломного проектування).

2.4. **Семестровий екзамен** - це форма підсумкового контролю засвоєння аспірантом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр. Складання екзамену здійснюється під час екзаменаційної сесії, відповідно до затвердженого в установленому порядку розкладу.

2.5. **Кредитно-модульна система** - це модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні двох складових: модульної технології навчання та кредитів (залікових одиниць) і охоплює зміст, форми та методи організації навчального процесу, контролю якості навчальної діяльності та набутих аспірантом знань і вмінь у процесі аудиторної та самостійної роботи. Кредитно-модульна система має за мету поставити аспіранта перед необхідністю регулярної навчальної роботи протягом усього семестру з розрахунком на майбутній професійний успіх.

2.6. **Навчальний модуль** - це логічно завершена, відносно самостійна, цілісна частина навчального курсу, сукупність теоретичних та практичних завдань відповідного змісту та структури з розробленою системою навчально-методичного та індивідуально-технологічного забезпечення, необхідним компонентом якого є відповідні форми рейтингового контролю.

2.7. **Кредит (залікова одиниця)** - це уніфікована одиниця виміру

виконаної аспірантом аудиторної та самостійної навчальної роботи (навчального навантаження), що відповідає 30 годинам робочого часу.

2.8. **Рейтинг (рейтингова оцінка)** - це кількісна оцінка досягнень аспіранта за багатобальною шкалою в процесі виконання ним заздалегідь визначеної сукупності навчальних завдань.

2.9. **Рейтингова система оцінювання (PCO)** - це система визначення якості виконаної аспірантом усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, модульного (проміжного) та семестрового (підсумкового) контролю, з наступним переведенням оцінки в балах у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС. PCO передбачає використання поточної, контрольної, підсумкової, підсумкової семестрової модульних рейтингових оцінок, а також екзаменаційної та підсумкової семестрових рейтингових оцінок.

2.9.1. Поточна модульна рейтингова оцінка складається з балів, які аспірант отримує за певну навчальну діяльність протягом засвоєння даного модуля - виконання та захист індивідуальних завдань (розрахунково-графічних робіт, рефератів тощо), лабораторних робіт, виступи на семінарських та практичних заняттях, тощо.

2.9.2. Контрольна модульна рейтингова оцінка визначається в балах за результатами виконання модульної контрольної роботи з даного модуля.

2.9.3. Підсумкова модульна рейтингова оцінка визначається як сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок з даного модуля.

2.9.4. Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка визначається як сума підсумкових модульних рейтингових оцінок, отриманих за засвоєння всіх модулів протягом курсу.

2.9.5. Екзаменаційна рейтингова оцінка визначається за результатами виконання екзаменаційних завдань.

2.9.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка визначається як сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної (залікової - у випадку диференційованого заліку) рейтингових оцінок (в балах, за національною

шкалою та за шкалою ЄКТС).

3. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

Поточний контроль результатів навчальної діяльності аспірантів під час вивчення обов'язкових і вибіркового дисциплін здійснюється з метою перевірки знань, умінь та навичок під час проведення аудиторних занять та результатів виконання та захисту завдань самостійної роботи. Завданням поточного контролю є перевірка рівня: засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття, сформованості вмінь публічно чи письмово обґрунтувати власну точку зору, оволодіти методами збирання, обробки та інтерпретації результатів екологічних та природоохоронних досліджень в галузі економіки та сільського господарства, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо. Результати поточної успішності здобувачів є показником рівня засвоєння ними робочої навчальної програми та виконання вимог самостійної роботи.

3.1. При поточному контролі результатів навчання здобувачів під час вивчення обов'язкових і вибіркового дисциплін оцінці підлягають результати навчання, що виявляються через набуті компетентності (знання, уміння, навички тощо), а саме: на денній та заочній формах навчання: - відповіді (виступи) на аудиторних заняттях; - результати виконання контрольних (модульних) робіт; - результати виконання і захисту завдань самостійної роботи; - результати виконання і захисту інших видів робіт, що передбачені робочою навчальною програмою;

3.2. Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які аспірант набув після опанування певної завершеної

частини навчального матеріалу з дисципліни. Контрольні (модульні) роботи можуть проводитися у формі:

- тестування;
- відповідей на теоретичні питання;
- розв'язання практичних завдань;
- усне опитування;
- розв'язання практичних ситуацій (кейсів) тощо.

З однієї дисципліни за семестр може проводитися не більше 2-х контрольних (модульних) робіт. Викладачі мають завчасно інформувати аспірантів про терміни проведення і зміст контрольних (модульних) робіт.

3.3. У разі пропуску з поважних причин аудиторних занять аспірант денної (вечірньої) і заочної форми навчання має право їх відпрацювати за графіком консультацій. Відпрацювання аудиторних занять можуть бути здійснені впродовж 2-х тижнів (14 календарних днів) не пізніше наступної атестації у відповідному семестрі. Поважними причинами пропуску аспірантом аудиторних занять можуть бути хвороба, виклик до суду, правоохоронних органів чи до військового комісаріату; відрядження; сімейні обставини тощо, що мають бути підтверджені документально - лікарняний, медична довідка, повістка, тощо. Порядок відпрацювання пропущених занять визначає викладач.

3.4. Поточний контроль результатів виконання завдань самостійної роботи передбачає оцінювання:

- результатів виконання і захисту розрахункових робіт;
- рівня підготовки рефератів, есе з аналізом публікацій;
- перекладів іншомовних текстів (при вивченні іноземних мов);
- рівня виконання завдань з поглибленого вивчення дисципліни тощо.

Завдання самостійної роботи мають обов'язковий та вибірковий статус.

3.5. Результат поточного контролю результатів навчальної діяльності аспірантів визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю.

3.6. Результат поточного контролю визначається в діапазоні 0-100 балів для дисциплін з підсумковим контролем у формі екзамену та заліку.

3.7. Якщо дисципліна вивчається більше 1-го семестру, рівень поточного контролю за весь період її вивчення визначається посеместрово в обсязі 100 балів.

3.8. Результати оцінювання поточного контролю фіксуються в рейтинговій відомості.

3.9. Аспірант, який набрав за результатами поточного контролю від 0 до 34 балів (включно), вважається таким, що не виконав вимоги робочої навчальної програми з дисципліни, передбаченої індивідуальним навчальним планом, і отримує з дисципліни незадовільну оцінку. Він має право за власною заявою опанувати цю дисципліну в наступному семестрі понад обсяги встановлені навчальним планом за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи згідно з діючими в Інституті положеннями. Під час таких занять він має виконувати завдання для самостійної роботи, модульні контрольні роботи, інші види робіт, передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни та набрати від 35 до 100 балів (включно). Бали у кількості 35 і більше є підставою для допуску аспіранта до екзамену чи заліку (вимоги до оцінювання екзаменаційних завдань передбачені п.3.6. даного Положення).

3.10. Аспірант, який набрав за результатами поточного контролю від 0 до 34 балів (включно) і не бажає опанувати дисципліну в наступному семестрі повторно понад обсяги встановлені навчальним планом за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи, не допускається до повторного складання екзамену і вважається таким, що має академічну заборгованість. Зміст пунктів 2.9 та 2.10 розповсюджується на здобувачів денної форми навчання.

4. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

Підсумковий контроль результатів навчальної діяльності здобувачів здійснюється для оцінювання їх знань, умінь та навичок з певної дисципліни

навчального плану і проводиться у формі екзамену чи заліку. Екзамен - форма підсумкового контролю рівня засвоєння аспірантами теоретичного і практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід за екзаменаційними білетами чи іншими видами опитувань, передбаченими навчальною програмою дисципліни, складеними за програмою дисципліни і затвердженими директором Інституту.

Метою екзамену є перевірка рівня засвоєння аспірантом програмного матеріалу з усієї дисципліни (чи певної її частини), здатності творчого використання накопичених знань, формувати власне ставлення до проблеми. Залік - форма підсумкового контролю рівня засвоєння аспірантом навчального матеріалу з окремої дисципліни виключно на підставі результатів поточного контролю рівня знань, умінь та навичок аспірантів з окремої дисципліни. Оцінювання результатів навчальної діяльності аспірантів з обов'язкової дисципліни здійснюється відповідно до навчального плану або на підставі результатів поточного контролю та екзамену, або на підставі результатів поточного контролю та підсумкової контрольної роботи, або на підставі результатів поточного контролю у формі заліку. Оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів з вибіркової дисципліни здійснюється виключно на підставі результатів поточного контролю у формі.

4.1. На екзамені оцінюванню підлягають: володіння категорійним апаратом, фаховою термінологією та теоретичними знаннями; - вміння демонструвати практичні навички при розв'язуванні задач, вирішенні ситуацій; - вміння продемонструвати креативність та системність знань, володіння сучасними методами, методиками при вирішенні практичних питань.

4.2. Аспірант вважається таким, що не виконав вимоги робочої навчальної програми з дисципліни, передбаченої індивідуальним навчальним планом, і отримує незадовільну підсумкову оцінку з навчальної дисципліни, якщо за результатами поточного контролю він набрав від 0 до 34 балів (включно) (детальніше див. п 2.9. даного Положення).

4.3. Екзамен проводиться в письмовій або усній формі за

екзаменаційними білетами, складеними за програмою дисципліни і затвердженими директором Інституту. Як виняток, екзамен з окремих дисциплін, враховуючи їх специфіку, може проводитися в усній (письмово-усній) формі за письмового дозволу директора Інституту. Документальне оформлення результатів підсумкового контролю з навчальних дисциплін, які викладаються іноземними мовами, здійснюється українською мовою.

4.4. Структура екзамену та критерії оцінювання кожного типу екзаменаційних завдань визначає науково-педагогічний працівник і затверджує директор Інституту, про що повідомляє здобувачів на початку вивчення дисципліни.

4.5. Якщо до екзаменаційного білета включаються як завдання блоки тестових питань, рекомендовано використовувати тести закритого типу (з варіантами відповідей) та відкритого типу (без варіантів відповідей).

4.6. Екзаменаційний білет оцінюється в діапазоні 0-30 балів та 0-40 балів. Відповідно загальний результат екзамену оцінюється в діапазоні 0-100 балів. Відповідь аспіранта на кожне із завдань, залежно від рівня його повноти й коректності, оцінюється різною кількістю балів:

Кількість балів за 30-бальною	Рівень повноти й коректності відповіді
30	відмінний
26	добрий
22	задовільний
18	не достатній
14	мінімальний
0	незадовільний

Кількість балів за 40-бальною шкалою	Рівень повноти й коректності відповіді
40	відмінний
36	добрий
30	задовільний
24	не достатній
20	мінімальний
0	незадовільний

4.7. Загальна підсумкова оцінка вивчення дисципліни з підсумковим контролем у формі екзамену складається як середнє значення поточного та

підсумкового контролю, яка фіксується в екзаменаційній відомості.

4.8. Аспіранти, які за сумарним результатом поточного і підсумкового контролю у формі екзамену набрали від 35 до 59 балів (включно), після належної підготовки мають право повторно скласти екзамен. Перескладання екзамену з дисципліни дозволяється двічі (вдруге - з комісією).

4.9. Аспірант, який під час опанування дисципліни понад обсяги встановлені навчальним планом за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи набрав менше 34 балів (включно), не допускається до повторного складання екзамену і вважається таким, що має академічну заборгованість. Зміст даного пункту розповсюджується на аспірантів денної форми навчання.

4.10. Аспіранти, які за результатами підсумкового контролю у формі заліку набрали від 0 до 59 балів (включно), після належної підготовки мають право повторно скласти залік.

4.11. Результат підсумкового контролю у формі заліку фіксується в заліковій відомості в термін, який становить:

- для аспірантів денної форми навчання
- не пізніше 10-х робочих днів після проведення останнього аудиторного заняття з дисципліни;
- для аспірантів заочної форми навчання
- за розкладом сесії.

5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАПИСАННЯ ТА ЗАХИСТУ РЕФЕРАТУ (КУРСОВОЇ РОБОТИ)

Оцінювання реферату (курсової роботи) передбачає перевірку глибини теоретичних і практичних знань, умінь та навичок аспірантів з окремої дисципліни (декількох дисциплін), вмінь самостійно проводити дослідження за певною тематикою, аргументувати результати, обґрунтовувати та обстоювати власну позицію. Оцінювання реферату (курсової роботи) здійснюється винятково у формі особистого захисту результатів досліджень перед комісією, до складу якої входять не менше двох викладачі, один з яких

керівник курсової роботи.

5.1. Реферат (курсова робота) - одна з форм самостійної роботи здобувача, метою якої є формування професійних умінь і навичок комплексного наукового вирішення окремої дослідницької задачі, що передбачає поглиблене вивчення наявних підходів (методів, прийомів тощо) та апробацію запропонованих аспірантом рекомендацій щодо її розв'язання. Виконання реферату (курсової роботи) має дисциплінарний характер.

5.2. Виконання реферату (курсової роботи) передбачається навчальним планом відповідної спеціальності. Оцінювання реферату (курсової роботи) здійснюється за шкалою в діапазоні від 0 до 10 балів включно. Результат оцінювання реферату (курсової роботи) виставляється у відповідну відомість обліку успішності.

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ Й ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ ЗВІТУ

Після завершення терміну педагогічної практики здобувачам надається час для оформлення звітної документації та підготовки до захисту. За підсумками проходження педагогічної практики аспірант подає до ВНЗ звіт за кожним видом робіт педагогічної практики, підписаний завідувачем відділу, науковим керівником або лектором з дисципліни, за якою відбувалася практика. Педагогічна практика оцінюється за 100- бальною шкалою. Мінімальною кількістю балів, що дозволяють вважати практику пройденою задовільно, є 60 балів, максимальною - 100 балів.

Залік з науково-педагогічної практики відбувається перед членами комісії, яка створюється за розпорядженням директора Інституту.

Головними критеріями оцінки результатів педпрактики є рівень сформованості фахової компетенції та професійно-педагогічного інтересу майбутніх викладачів (зацікавленість у педагогічній професії, активність, творче та відповідальне ставлення до роботи викладача тощо). Конкретизація цих кінцевих стандартів є підставою основних критеріїв оцінювання педагогічної практики здобувачів.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ЕКЗАМЕНІВ

Оцінювання кваліфікаційних екзаменів передбачає підсумковий контроль за результатами навчання здобувачів щодо їх відповідності вимогам тимчасових проектів стандартів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні та проводиться у формі екзаменів з обов'язкових дисциплін професійної підготовки в обсязі чинних робочих навчальних програм.

7.1. Оцінювання кваліфікаційних екзаменів передбачає підсумковий контроль за результатами навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні щодо їх відповідності вимогам підготовки здобувачів вищої освіти та проводиться у формі екзаменів з обов'язкових дисциплін професійної підготовки в обсязі чинних робочих навчальних програм.

7.2. Оцінювання результатів кваліфікаційних екзаменів з дисциплін здійснюється з урахуванням поточної успішності в порядку, передбаченому системою контролю рівня знань, умінь та навичок для дисциплін з підсумковим контролем у формі екзамену (розділ 3 даного Положення) за 100-бальною шкалою.

7.3. Оцінювання результатів комплексних кваліфікаційних екзаменів здійснюється за 100-бальною шкалою за білетами чи іншими формами контролю, які оцінюються в діапазоні 0-30 або 0-40 балів.

7.4. Оцінювання кваліфікаційних екзаменів здійснює екзаменаційна комісія з атестації, до складу якої входять викладачі дисциплін професійної підготовки.

7.5. Повторне складання (перескладання) кваліфікаційного екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

7.6. Кожен із складників системи оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів оцінюється за 100-бальною шкалою (для дисциплін з підсумковою формою контролю екзамен - як середнє арифметичне поточного і підсумкового контролю). Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в наступному порядку:

Шкала оцінювання, балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90-100	відмінно	A
82-89	добре	B
74-81		C
64-73	задовільно	B
60-63		E
35-59	незадовільно з можливістю повторного	BX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторенням дисципліни	B

Результати поточного та підсумкового контролю є рівноцінними показниками рівня засвоєння аспірантом знань, набуття умінь та сформованості навичок, що визначені відповідною робочою навчальною програмою.

8. ПРИНЦИПИ ПЕРЕВЕДЕННЯ ТА ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ECTS - СИСТЕМИ

ECTS - це система, яка створена для забезпечення єдиної міждержавної процедури оцінювання, виміру і порівняння результатів навчання, передачі документів про навчання у закладах вищої освіти від одного закладу освіти до іншого, як в Україні, так і за її межами. Система ECTS базується на принципах взаємної довіри учасників і передбачає виконання низки правил щодо її складових: ECTS-кредитів, ECTS-оцінок, Угоди про навчання і зарахування кредитів. ECTS-кредити - відображають навантаження аспірантів за відповідним курсом. ECTS-оцінки - використовуються для спрощення переведення оцінок між вищими закладами освіти навчальними закладами, забезпечують конвертованість внутрішніх оцінок закладів освіти.

Оцінна шкала ECTS ранжує здобувачів на статистичній основі. Оцінки

системи ECTS від „А” до „Е” присвоюють за умови позитивного складання іспиту чи заліку.

Підсумкова кількість балів з предмету за семестр переноситься у Відомість обліку успішності і переводиться в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS. Відомість здається у відділ підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного забезпечення. Переведення ECTS-оцінок у 100-бальну застосовується у випадку перезарахування оцінок здобувачів-іноземців, що приїжджають на навчання до Інституту, та аспірантів, які деякі курси вивчали за кордоном здійснюється згідно з таблицею оцінки ECTS та обсягом кредитів освітньої програми.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

А - оцінка «відмінно» (90 - 100 балів) Аспірант виявляє глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни. Вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Аспірант добре знайомий з основною, а також додатковою літературою.

В - оцінка «добре» (84- 89 балів) Аспірант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, але допускає окремі неточності. У відповіді прослідковується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначна. Аспірант виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхнево орієнтується у допоміжній літературі.

С - оцінка «добре» (74 - 83 балів) Аспірант в загальному добре володіє матеріалом. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці.

Відповідь аспіранта правильна, але недостатньо повна, бездоказова. Аспірант вміє виправляти помилки, серед яких є суттєві. Аспірант виявляє знайомство та розуміння основної бібліографії, однак зовсім не орієнтується у допоміжній літературі.

Б - оцінка «задовільно» (65 - 73 балів). Аспірант відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях опирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Аспірант виявляє поверхове знайомство та розуміння лише основної бібліографії та зовсім не орієнтується у допоміжній літературі.

Е - оцінка «задовільно» (60 — 64 балів). Аспірант володіє навчальним матеріалом на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Бачить навчальну дисципліну як нагромадження випадкових і не пов'язаних між собою тем. У своїх міркуваннях не здатен аналізувати окрему тему дисципліни у контексті інших тем і виражати взаємозв'язок між ними. Його відповіді мають шаблонний характер і не відображають самостійного розуміння теми. Аспірант трохи орієнтується в основній бібліографії.

БХ - оцінка «незадовільно» (35 - 59 балів). Аспірант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у навчальному процесі є пасивною, відповіді в більшості є невірними або дуже поверховими і обмежуються механічним засвоєнням програми навчальної дисципліни.

Б - оцінка «незадовільно» (1 - 34 бали). Аспірант володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, однак не може їх аргументувати або науково пояснити. Аспірант повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни.

10. ПОТОЧНА І ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗГІДНО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАННЯ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

10.1. Наукова складова підготовки аспірантів передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

10.2. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії (кандидата наук) є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

10.3. Наукова складова оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта (у кожному півріччі) і є невід'ємною частиною індивідуального плану роботи аспіранта.

10.4. Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи (у кожному семестрі підготовки в аспірантурі), в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом нормативного терміну підготовки у відділі підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного забезпечення Інституту.

10.5. Невід'ємною складовою підготовки аспірантів є підготовка та публікація наукових статей.

10.6. Формою підсумкового контролю виконання аспірантом індивідуального плану роботи є атестація - звітування про фактичний стан виконання запланованих на рік у індивідуальному плані роботи аспіранта показників освітньої та наукової діяльності аспіранта.

10.7. Поточна атестація здобувачів вищої освіти щодо результатів виконання індивідуального плану, який передбачає, виконання дослідних робіт та успішне проходження освітньої складової відбувається на засіданні структурного підрозділу, до якого прикріплено аспіранта, далі - на профільних методичних комісіях з подальшим затвердженням результатів

атестації на засіданні Вченої ради Інституту.

10.8. Підсумкова атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється разовими спеціалізованими вченими радами, утвореними для проведення разового захисту на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Період атестації встановлюється графіком навчального процесу аспірантів. Щонайменше за 3 тижні до початку періоду атестації аспірантів наказом директора визначається склад атестаційних комісій структурного підрозділу.

10.9. До початку атестації на засідання структурного підрозділу аспіранти мають надати голові та членам атестаційної комісії (експертам структурного підрозділу) такі документи: звіт щодо виконання індивідуального плану роботи аспіранта (за підписом аспіранта і наукового керівника); матеріали, що підтверджують виконання, зазначених у звіті, планових показників освітньої та наукової діяльності аспіранта (ксерокопії статей і тез доповідей, довідки про участь у розробці наукових тем тощо); індивідуальний план роботи аспіранта (у двох примірниках). Під час проведення атестації на засіданні структурного підрозділу аспірант робить доповідь та наочну презентацію фактичних результатів підготовки у семестрі, що спливає, акцентуючи при цьому увагу на отриманих ним основних результатах дисертаційного дослідження, їх актуальності, науковій новизні та прикладному значенні, методиці дослідження, та методах, які при цьому застосовуються, достовірності отриманих результатів та ступеню їх апробації.

10.10. Результатом відкритого обговорення головою та членами атестаційної комісії структурного підрозділу (та іншими членами структурного підрозділу та/або запрошених) фактичних результатів підготовки аспіранта у семестрі, що спливає, на засіданні структурного підрозділу має бути висновок про ступінь виконання аспірантом запланованих на поточний рік показників та рекомендацію щодо продовження підготовки аспіранта в аспірантурі Інституту, або відрахування аспіранта з аспірантури за невиконання індивідуального плану.

10.11. Результати проведення атестації кожного з аспірантів мають

бути занесені до індивідуального плану роботи аспіранта (за підписами аспіранта та наукового керівника). 10.5.13. Звіти аспірантів щодо виконання індивідуального плану роботи подаються і зберігаються в науково-організаційному відділі Інституту.

10.12. За наявності обставин, які унеможливають своєчасне (за графіком навчального процесу аспірантів) звітування, аспіранту може бути змінено період проведення атестації на підставі заяви аспіранта (з поясненням поважності причин і обставин) і службової записки наукового керівника, які погоджено із гарантом освітньої діяльності, за наказом директора Інституту.

10.13. Підготовка в аспірантурі здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії завершується захистом наукових досягнень аспіранта в спеціалізованій вченій раді - державною атестацією.

10.14. Державна атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється спеціалізованою вченою радою Інституту або іншого вищого навчального закладу (наукової установи) утвореною, для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

10.15. Стан готовності дисертацій здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників), або рішенням уповноваженого вченою радою структурного підрозділу Інституту.

10.16. Здобувачі вищої освіти ступеня кандидата наук зобов'язані в нормативний термін підготовки в аспірантурі захистити дисертацію або подати її до спеціалізованої вченої ради.

10.17. Стан готовності дисертацій здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії до захисту визначається організацією, де виконувалася дисертація, або до якою був прикріплений цей здобувач. Відповідне рішення оформлюється у вигляді висновку про наукову і практичну цінність дисертації, що оформлюється як витяг з протоколу спільного засідання (семінару) структурного підрозділу, лабораторії, відділу. До висновку додається відгук наукового керівника з оцінкою здобувача вищої освіти

ступеня доктора філософії і його роботи під час підготовки дисертації, засвідчений печаткою за основним місцем роботи наукового керівника.

10.18. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його навчальної та наукової складової індивідуального плану роботи.

10.19. Аспіранти мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Оцінка А «відмінно» (90 - 100 балів) виставляється, коли: Обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконане на високому науково-теоретичному та методичному рівні; переконливий власний погляд на досліджуване питання; одержані результати систематизовані, висновки й рекомендації переконливі; продемонстровано вільне володіння матеріалом дослідження; оформлення відповідає чинним вимогам.

Оцінка В - С «добре» (75-89) виставляється, коли: Обґрунтована актуальність теми, тема розкрита частково, дослідження виконане на науково-теоретичному та методичному рівні; наявний власний погляд на досліджуване питання; одержані результати систематизовані, але висновки часткові; є незначні зауваження до оформлення роботи.

Оцінка Б - Е «задовільно» (60 - 74) виставляється, коли: Тема розкрита повністю, але науково-теоретичний та методичний рівень її виконання поверховий; одержані результати недостатньо систематизовані, висновки зроблені непереконливо; обтічно окреслений власний погляд на досліджуване питання; під час захисту продемонстровано середній рівень володіння матеріалом дослідження; не дотримані окремі вимоги оформлення роботи.

Оцінка БХ- Б «незадовільно» (1 - 59) виставляється, коли: Тема розкрита неповністю, науково-методичний рівень роботи низький; одержані результати не систематизовані, висновки зроблені непереконливо; здобувач погано володіє матеріалом дослідження, неспроможний відповісти на запитання; є суттєві зауваження до оформлення роботи.

12. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

З метою врегулювання конфліктних ситуацій в Інституті затверджено «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій», що має на меті врегулювання та вирішення конфліктних ситуацій, засвоєння працівниками, аспірантами моделей поведінки у конфлікті, правил організації безконфліктної взаємодії. Для вирішення спірних питань, пов'язаних з організацією та проведенням семестрового контролю, оцінювання практик та результатів поточної атестації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи науково-педагогічного працівника, гаранта освітньо-наукової програми, створюється комісія для приймання іспиту (заліку), до якої входять: представник адміністрації, гарант освітньо-наукової програми, викладач дисципліни, голова ради молодих вчених, голова профспілкового комітету, співробітник відділу підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного забезпечення. Головою апеляційної комісії призначається директор Інституту. Розгляд апеляційних заяв здійснюється апеляційною комісією у триденний термін від дати надходження апеляційної заяви. На засіданні апеляційної комісії може бути присутній науково-педагогічний працівник, який приймав іспит (залік). Він має право давати обгрунтовані пояснення здобувачу вищої освіти та членам апеляційної комісії щодо відповідності виставлених балів затвердженим критеріям оцінювання.

Гарант освітньо-наукової діяльності
Директор ІСПЕ НАН України
чл.-кор. НАН України

В.В. Брей

Вчений секретар ІСПЕ НАН України
к.х.н.

С.І. Мелешевич